GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 114. 6. Października 1823.

Wiadomości kraiowe.

Uwiadomienia C. K. Rządu kraiowego.

Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z dnia 20. Lipca r. b. raczył na pokorne przedstawienie C. K. Kommissyi nadworney, stosownie do przepisów naywyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820 nadadź Franciszkowi Rautschek maystrowi blacharskiemu w Pradze, na przedmieściu Karolinenthal pod Nrm. 42 mieszkaiącemu, pięćletny przywiley na wynalazek latarń z parabolicznemi rewerberami, przy których w odległości 40 kroków czytać można, które przy naymocnieyszym wietrze nie gasną, i do których więcey oleiu lub oliwy nie potrzeba, iak do zwyczaynych latarń.

Kurs Wiédeński z dnia 26go Września: Obligacyie długu Stanu 5 procentowe w M. K. 81 7/16. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K. ———.— Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. — —.— Certyfikaty na pożycz. z r. 1821 za 100 M. K. ——— Kurs na Augszburg za 100 Kur. ——— Uso. — Moneta konwencyyna za 100, 249 7/8. — Akcyie bankowe, iedna po 912 ZR. M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Względnie na woynę prowadzoną między Hiszpaniią i Francyią postanowiły Ziednoczone Stany, że okręty obu wspomnionych narodów nawet ze zdobyczami wpływać mogą do północno - amerykańskich portów, lecz nie mogą w nich ani tych zdobyczy przedawać, ani powiększać zapasów swoiey broni.

Zjednoczone Stany Ameryki północney ogłosiły, że handel niewolnikami uważaią za morskie rozboynictwo, że ze wszystkiemi okrętami prowadzącemi taki handel, postąpią sobie iak z rozboynikami morskimi, zachęcaią oraz wszystkie Państwa, w których maią dyplomatycznych Ajentów, ażeby naśladowały ich przykład.

Ameryka Hiszpańska.

Dowiaduiemy się z gazet Mexykańskich z d. 27. Czerwca, z których wyiątki umieściła gazeta Nowo-Yorkska z d. 9. Sierpnia, że pracuią nad traktatem między Hiszpaniią i Mexykiem. Reprezentanci Mexykańskiego Rządu i Kommissarze posłani z Hiszpanii zeszli sie naprzód z sobą w Veracruz d. 28. Maia, gdzie okazawszy sobie swoie pełnomocnictwa, postanowili miewać schadzki w Xalapa. Tym celem d. 12go Czerwca zgromadzili się w wspomnionem mieście, Kommissarze Hiszpańscy odczytywali Reprezentantom Mexykańskim list długi, w którym opisano było wyraźnie, iak myśli Hiszpania o Państwie Mexykańskiem, a odpis listu tego posłano Rządowi Mexykańskiemu. Na posiedzeniu d. 14. żądał Don Guadeloupe Victoria, ażeby ma Hiszpańscy Kommissarze iasno wyłożyli zamiary Hiszpańskiego Rządu względem niepodległości Państwa Mexykańskiego, by uczynić koniec czczym wieściom krążącym pomiędzy ludem, iakoby Hiszpaniia co innego miała na celu. Kommissarze odpowiedzieli, że nie mogą dać lepszego dowodu o dobrym sposobie myślenia ich Rządu, iak tylko wyraziwszy to, że są uprawnieni przez niego, uznać niepodległość Mexyku. Na posiedzeniu d. 18go oznaymił D. Victoria, że zmuszony iest opuścić Xalapę, i pytał się, czyli Kommissarze zechcieliby podpisać tymczasowy handlowy traktat i pod iakiemi warunkami przystaną na niego. Kommissarze odpowiedzieli, że pod takiemi warunkami przystaną na zawarcie traktatu handlowego, iakie byłyby z korzyścią dla obu kraiów. Na tem oświadczeniu skończyło się posiedzenie.

List z Veracruz datowany pod d. 10. Lipca wspomina, że Rząd Mexykański zawarł kontrakt z Kapitanem Angielskiego okrętu Rawlin względem odwiezienia Excesarza Iturbide do Liworno. Warunki włożone na Kapitana, ażeby prostą drogą płynął do Liworno są bardzo surowe. Pod żadnym pozorem nie może się oddalać od regularnego morskiego gościnca. W podróży nie powinien zawiiać do żadnego portu, a szczególnie do żadnego Hiszpańskiego, chyba że byłby naywiększą potrzebą zmuszony. W przypadku, gdyby znaglony był potrzebą wpłynąć z Iturbidem do innego iakiego portu oprócz Liwor-

no, nie powinien pozwalać Iturbidemu brać z sobą cokolwiek na brzegi, tylko to, co naypotrzebnieyszem dla niego. Gdyby w przypadku wylądowania Iturbide zachorował, zalecono Kapitanowi, ażeby zwołał pierwszych lekarzy dla dania wyroku o chorobie, a gdyby zdaniem lekarzy chory miał znowu wyzdrowieć, wolno Kapitanowi czekać na niego piętnaście, albo dwadzieścia dni. Rząd zdawał się obawiać, ażeby Iturbide nie uszedł do iakiego innego kraiu, i dla tego przedsięwzięto takie środki przezorności, ażeby Kapitan nie czynił mu w podobnym zamiarze łatwości. Rodzina i świta Iturbidego, licząc w to 8 dzieci, składała się z 28 osób. Miał z sobą paradne sprzęty stołowe serwis i inne ruchomości, a iak się okazało, z inwentarza 15500 dollarów. Następuiącą uwagę dołączył Kommissarz rządowy do inwentarza. »Odkąd Don Augustyn de Iturbide oddalony został od rządu i oddano go pod dozór Don Mikołaia Brawo i iego woyska, wydatki obracane na niego, aż do wywiezienia go z kraiu wynosiły 122000 dollarów licząc w to pierwszą wypłatę w Summię 25,000 doll. (która to summa składać będzie roczną wyznaczoną mu płacą, ieżeli wszystkie przepisane mu rozkazy wypełni.«)

Indyie Wschodnie.

Gazety Kalkuckie z d. 11go do 25go Marca przybyły do Londynu. W Madras dało się czuć d. 2. Marca trzęsienie ziemi, które rozciągało się za Nilgberry i kray pograniczny, równie iak i po większey części wzdłuż brzegów. W Travancora równie iak i na wyspie Ceylonie czuli trzęsienie ziemi o 20 minut poźniey.

Hiszpaniia.

Gwiazda z d. 14. Września umieściła, co następuie:

„Z Puerto de Santa Maria dnia 4go Września 1823.“

»Słychać, że dziś w wieczor uderzyć maią woyska nasze na wyspę Leonu od Santi Petri, naprzeciw Chiklany. Działa nasze, obrócone na Trocadero, wytoczone zostały na bateryie, które od Chiklany zakładaią. Wszystko ma bydź iuż do ataku gotowe; woyska nasze aż palaią od żądzy potykania się; nieprzyiacielskie straciły wiele odwagi.«

»Jeńcy zabrani w Trocadero dziś rano do Xeres poprowadzeni zostali; było ich iakich 1100, samey młodzieży, uchodzili oni za naylepsze woysko rewolucyionistów.«

Daley donosi:

„Z Puerto de Santa Maria dnia 5. Września o godz. 8. wieczor.“

»Stanęliśmy na tym punkcie, gdzie nayważnieyszych wypadków co chwila oczekuiemy. Przeszłey nocy zaczęto iuż rzucać bomby na Kadyx, a to ze szczytu Trocadero; w niedługo udało się zapalić wielkie składy drzewa i gorzałki położone w bliskości samku Puntales. Pożar trwał całą noc z d. 4. na 5ty i był tak gwałtowny, że przy świetle płomieni czytać było można. Wylądowanie, w którego obrotach ćwiczą się teraz woyska nasze, nastąpi iak nayprędzey; Jenerał Bourmont, maiący kierować lądowaniem, iuż odiechał; ani wątpią o poymyślnym skutku.«

»Wczoray przybyło dwóch parlamentarzy, dziś zrana sam Jenerał Alava; (a zatem nie sprawdziło się, że z rozkazu Stanów powieszony został); zdumiał się ón widząc wszystko w pogotowiu do lądowania. Nie zadługo po przybyciu tego Jenerała Stanów, wyprawił JKrólewio. Mość, Jenerała Xięcia Guiche Parlamentarzem do Kadyxu. Odiechał ón o godz. 11., ale dotąd ieszcze nie powrócił.«

Gwiazda daty poźnieyszey (16. Września) udziela znowu następuiących wiadomości z wielkiey główney kwatery:

Puerto de Santa Maria, 6. Września 1823.

Od dwóch dni ustały kroki nieprzyiacielskie; działa słyszeć się więcey nie daią, wszakże przygotowania do ataku, idą wciąż z wielkim pospiechem. Xiąże Guiche nareście powrócił; obiadować miał u Króla. *) Oddział okrętów woiennych zapewne ze stanowiska pod Korunną teraz zniesionego zawinął do zatoki.

P. N. Dowiedziałem się w tey chwili, że Xiążę, Wódz naczelny posłał do Kadyxu, Ultimatum; ieżeli w przeciągu, bardzo krótko oznaczonym, przyięte nie będzie, kroki nieprzyiacielskie na nowo rozpoczęte zostaną. Dziś rano przybył tu ieszcze ieden Parlamentarz Hiszpański, atoli Jego Królewio. Mość nie chce żadnego przypuścić do siebie; obecność Króla w obozie Francuzkim i wkroczenie woysk naszych do Kadyxu, są pierwsze warunki do wszelkich układów.

Daley donosi Gwiazda tey samey daty z Andujar pod 5. Września: »Właśnie co nadeszła Hiszpańska sztafeta z Malagi z wiadomością, że Francuzi bez naymnieyszego wystrzału, weszli na d. 4. Września do Malagi. Riegowi, który przez dwa

---

*) Podług innego doniesienia także w Gwiazdzie, u Valdesa.

naście dni prawie popełnia zgrozy niepoliczone, udało się, za zbliżeniem się woysk Francuzkich, wsiąść na okręt z 1100, czyli 1200 ludzi i powledz z sobą Zajasa. Kazał go na ostatni spód okrętu wrzucić, w zamiarze rozstrzelania go, gdy się znowu na ląd dostanie. Mieszkańcy Malagi wybiegli roiami naprzeciwko Francuzom i przyięli ich iako wybawców.

Dziennik Toulouzki umieścił następuiący list okólny: Baron d'Eroles, Prezydent Królewskiego Sądu naywyższego (*Audienzia*), udzielił listu okólnego datowanego pod d. 25. Kwietnia tymczasowey Juncie Hiszpanii i Indyii. Ten list okólny zawiera pięć artykułów, gdzie między innemi punktami wyznaczono także karę za nieposłuszeństwo, a to na tych Hiszpanów, którzy oddaliwszy się z oyczyzny służąc wprzódy w woysku i będąc umieszczonymi przy Rządzie konstytucyynym, nie stawili się w przeciągu miesiąca, licząc od dnia obwieszczenia tego edyktu. Ponieważ Rejencyia pod d. 30. Czerwca nakazała powtórnie wykonanie ninieyszego postanowienia, przeto Sąd naywyższy ogłasza, że ochraniaiąc tych, którzy się Xiążęciu Jegomości poddali, upornie przy zdaniu swoiém obstaiących z tym większą surowością karać będzie, nieuważaiąc wcale na łagodność, z iaką Rząd oycowski Jego Król. Mości postępuie sobie z tymi, którzy podczas trzechletniéy rewolucyi udali się na bezdroża. W skutku tego, po wysłuchaniu Królewskiego Prokuratora, postanowił Sąd ninieysze artykuły we wszystkich mieyscach ogłosić publicznie przez Korregidorów, a gdzie tych nie ma, przez ich zastępców. (Tu następuią artykuły, które opuszczamy.)

Monitor z d. 15. Września zawiera telegraficzne doniesienie Marszałka Laurystona do Ministra Woyny datowane d. 11. t. m., w którém czytamy, że d. 10. o 8méy godzinie wieczorem zaczęto sypać okopy przed twierdzą Pampeluną, które maią się rozciągać na 2,000 sążni, a będą oddalone na 200 sążni od twierdzy. Woysko wystawione było na ogień kartaczowy, na powstałą burzę i deszcz ulewny trwaiący prawie 2 godzin. Cała liniia równoległa pokryta była kulami i kartaczami. Mieliśmy tylko małą liczbę ranionych. — Tenże Monitor umieścił także bulletyn Jenerała Majora Hrabiego Guilleminot, datowany d. 5. Września z Puerto de Santa Maria, ale zawiera same tylko wiadome rzeczy.

»Restaurador zawiera następuiące rozporządzenie datowane d. 26. Sierpnia z Puerto de Santa Maria: »Ponieważ Jego Królewic. Mość Xiążę Angoulême uwiadomiony o tém został, że niektóre Władze Jego rozkaz wydany pod d. 8. Sierpnia (z Andujar) źle sobie wyłożyły, zlecił mi poczynić niektóre uwagi nad tym rozkazem. Życząc sobie Xiążę Jegomość, ażeby ustały wszelkie dowolne środki, obce iednakże dla korzyści kraiu, ubezpieczyć władzę tak Municypalnych, iak i Sądowych urzędów, a to, ażeby zapobiedz występkom, niebezpiecznym publiczney spokoyności, którą utrzymać iest zamiarem rozkazu Xiążęcia Jegomości. Xiążę Jegomość nie myślał nigdy wdzierać się w tok sprawiedliwości, ścigaiącéy powszechną zbrodnią, a względem którey Sądy zupełną moc swoię zatrzymaią. Rozporządzenia wyroku z d. 8. Sierpnia nic innego nie maią na celu, iak tylko, ażeby w skutku danego słowa przez Xiążęcia tym zapewnić bezpieczeństwo, którzy ufaiąc przyrzeczeniu Xiążęcia Jegomości opuścili nieprzyiacielskie szeregi; atoli taż sama łagodność poprzedniczych występków, powinna bydź rękoymią surowości, z którą nowe wykroczenia karane będą. Skutkiem tego powinni Francuzcy Kommissarze nie tylko zupełną zostawić wolność Sądom, którym się podług prawa przynależy ukaranie na przyszłość wszelkich nieposłusznych i nieporządki wznieciaiących, lecz także w porozumieniu z mieyscowemi Władzami powinni sami starać się o utrzymanie publicznego pokoiu. Co się zaś tycze rozporządzenia obiętego §. 4. a poddaiącego Gazety pod dozór dowódzców wóysk Francuzkich, w tém nie było innego zamiaru, iak tylko ten, by przeszkodzić, ażeby do Gazet nie przyymowano żadnych artykułów, któreby roziątrzały stronnictwa, lub odbierały wszelki skutek środkom przedsiębranym przez Xiążęcia Jegomości, powstaiąc osobiście bądź we względzie działań woyskowych, albo przeciw przywróceniu pokoiu w Hiszpanii, lub uwolnieniu Króla Jmci Katol., tym głównym przedmiotom usiłowań Xiążęcia Jegomości. — Dowódzcy Francuzcy powinni się porozumieć z Hiszpańskiemi Władzami, ażeby podobnych artykułów nie umieszczano w Gazetach; gdyby zaś podług wszelkiego pozoru Władze Hiszpańskie nie słuchały ich uwag, iest więc rzeczą naturalną i słuszną, że dowódzcy Francuzcy, których obchodzą postępy woyska powinni przeszkodzić, ażeby podobnych nie umieszczano artykułów. — Raczyż WPan cywilnym i woyskowym Władzom swoiego obwodu, iakoteż Francuzkim dowódzcom pod Jego rozkazami będącym oznaymić powyższe obiaśnienia, z których nie będzie można zapoznać prawdziwego sposobu myślenia Xiążęcia Jegomości.«

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Mówią, że Rząd z troskliwości ku Kapitanowi Parry myśli mu podesłać okręt z żywnością. Morze w tamtych okolicach aż do Listopada nie bywa okryte mocnym lodem.

Rossyyski główny Konzul w Londynie, Pan Dubaczewski, ogłosił przez Gazety rozkaz nadesłany mu od iego Dworu, na mocy którego od każdéy osoby w służbie Cesarza będącey, czy to od Rossyianina, czy obcego żądane będzie następuiące oświadczenie: »Ia niżéypodpisany upewniam, że nie należę do żadnéy wolno-mularskiéy loży, ani do żadnego taiemnego związku, ani w Rossyyskiém Państwie, ani w żadnym innym kraiu, i obiecuię nigdy do podobnych towarzystw nie należyć.« Co się zaś tycze tych osób, które iuż są wolnemi mularzami, albo w iakiém innéin towarzystwie, muszą zobowiązać się na piśmie, że takich związków zrzekną się na całe życie. Każdy bądź cywilny, bądź woyskowy urzędnik, który w przeciągu wyznaczonego czasu nie podpisze powyższego oświadczenia, od téy chwili przestanie bydź policzony pomiędzy służących Rossyyskiéy Koronie.

Włochy.

Z Rzymu o teraźnieyszém Konklawe odbieramy następuiące dalsze wiadomości: »Kardynałowie, których było 34, udawszy się z kościoła S. Sylwestra wieczorem na Konklawe do Apost. Kwirynalskiego pałacu i połączywszy się w tymże samym pałacu z Kardynałami Naro, Haeffelin i Guerrieri, wszyscy w *Croccio* (w wielkim fioletnym płaszczu z długim ogonem) ubrani, po trzykrótném przedzwonieniu zgromadzili się koło 13 godziny (zegara włoskiego) w kaplicy Paulińskiéy, gdzie miał Mszą Kardynał Dziekan della Somaglia, podczas któréy podał wszystkim Kardynałom wieczerzę Pańską, a ci przyymowali ią parami maiąc białe stuły na Crocciach, Xięża sposobem Presbiterów, a Dyiakoni sposobem Dyakonów. Po ukończonéy Mszy złożył Celebrant przed Ołtarzem suknią duchowną i wdział znowu kołnierz i Croccią, potém przed wspomnionym ołtarzem postawiono stół z ławkami dla Skrutatorów (zbieraiących głosy) i Rekognitorów. JX. Zuche, Prefekt Obrzędów, odczytał głośno o zupełném zamknięciu Konklawe i rozdano Kardynałom zwyczayne kartki wyborowe i książeczki z Litaniami, a po odśpiewaniu »*Veni Creator Spiritus!*« przez JX. Perugini, Biskupa Porfirskiego, Sakrystyiana, ubranego w chorowéy koszuli i w stule, zrobili przytomni tam Kardynałowie pierwsze *Scrutinium*, używaiąc do tego kartek zapieczętowanych na wybory i innych praktycznych przepisów. Dnia tego samego na rozkaz Głównego Wikaryiusza, della Genga, zaczęto we wszystkich kościołach odmawiać Kollektę *pro eligendo Summo Pontifice*, co trwać będzie przez cały czas brakowania Papieża. W przedpołudniowych godzinach dnia tego, nim się Kardynałowie na zwyczayne Skrutynium zgromadzili do Paulińskiéy kaplicy, powołano wszystkich Konklawistów, lekarza i chyrurga, do złożenia przysięgi, że będą zachowywać milczenie względem wszelkich czynności Kardynałów w Konklawe, którą to przysięgę składano w przytomności uwolnionych od niéy Kardynałów. — Niedawno przybyli Kardynałowie Tommazo Arezzo, Biskup Sabiński i Fabricio Ruffo, pierwszy Dziekan Panny Maryi w Via-Lata, odwiedzili d. 3. Września kościoł Watykański, a wieczorem ze zwyczaynemi uroczystościami weszli do Konklawe. Gwardyia szlachty, która dniem wprzódy towarzyszyła Kardynałom idącym w paradzie do Konklawe, stanęła przed drzwiami oddziałem. — Kardynał Oppizzoni, Arcybiskup Boloński, przybył do Rzymu dnia 4go Września wieczorem. — Dnia 3go, 4go, 5go i 6go byli w Konklawe naczelnicy Obrządków Kardynałowie: della Somaglia, Biskup Ostyi i Velletri, tudzież Dziekan; Brancadoro, pierwszy z pomiędzy przytomnych Xięży i Consalvi, pierwszy z pomiędzy przytomnych Dyakonów. Gdy potém i Kardynał Ruffo wstąpił do Konklawe, obiął godność Dyiakona piastowaną tymczasowo przez Kardynała Consalvi.«

(*Dokończenie nastąpi*).

Królestwo Polskie.

— *Z Warszawy d. 27. Września.* —

Jego Królewicowska Mość Xiążę Wilhelm Pruski przybył dnia wczorayszego po południu do tuteyszéy Stolicy i stanął w przygotowanych dla Niego pokoiach w Zamku Królewskim.

W Dziennikach Paryzkich czytamy, iż Król Francuzki dnia 19. Sierpnia mianował Kawalerem orderu legii honorowéy, JP. Gadoskiego, Doktora Medycyny, Polaka.

(Do tego Numeru Gazety dołączony iest LVIII. Numer Rozmaitości.)

Redakcyia, J. Bensy; Druk, J. Pillera.